

Attīstību veicinošas vides veidošana institūcijā dzīvojošiem zīdaiņiem – multiprofesionālas komandas pieredze

*Lolita Cibule, Zane Ūdre¹, Evita Dubiņina¹,
Jūlija Nestereca¹, Olga Toropkina¹, Agita Auziņa¹,
Ilze Klaltenberga¹, Jekaterina Tumaševiča¹, Ramona Straume¹*

*Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte, Latvija
¹ Valsts sociālās aprūpes centrs "Rīga", filiāle "Pļavnieki", Latvija*

Ievads. Sociālās aprūpes institūcijās agrīni ievietotiem zīdaiņiem ir paaugstināts attīstības aiztures risks. Tāpēc šo bērnu agrīna ārstēšana un rehabilitācija ir svarīgākie veselības aprūpes speciālistu uzdevumi. Lai nodrošinātu optimālu bez vecāku gādības palikušo bērnu attīstību, jāpiesaista dažāda profila speciālisti – multiprofesionāla komanda. Viens no šo speciālistu darba uzdevumiem ir veidot iespējami dabisku un attīstību veicinošu vidi institūcijā.

Darba mērķis. Aprakstīt dažādu speciālistu pieredzi par veicinošas vides veidošanas procesu.

Materiāls un metodes. Darba mērķa sasniegšanai tika apkopota dažādu speciālistu (fizioterapeita, speciālā pedagoga, ergoterapeita, aprūpētāja, mūzikas un kustību terapeita, psihologa, logopēda, ārsta rehabilitologa) pieredze par sociālās aprūpes institūcijas vides pilnveidošanas procesu.

Rezultāti. Fizioterapeita pieredze: pēc *Emmi Pikler* koncepta kustības agrīnā vecuma bērniem ir būtiska kopējās attīstības daļa – kustības ir saistītas ar mācīšanās procesu, pašizpaušmi un brīvību, kā arī ar autonomijas apguvi. Kustību stimulācijai ir nepieciešama droša, atbalstoša no dabīgiem elementiem veidota vide, kurā bērns iegūst pilnvērtīgu pieredzi motorās kontroles attīstībai.

Ergoterapeita pieredze: tā kā institūcijā dzīvojošiem bērniem ir ierobežotas iespējas apgūt ikdienas nodarbu veikšanas prasmes dabiskā vidē, ergoterapeits, sadarbojoties ar aprūpes personālu, rada dažādus vides stimulus, lai nodrošinātu kvalitatīvu ikdienas aktivitāšu apguvi (ēšanas, ģērbšanās utt.) un sensorās pieredzes veidošanos.

Masieras pieredze: masieris ar savu pieskārienu palīdz iepazīt pasauli. Pieskārieni ļauj sarunāties ar bērnu viņam saprotamā valodā, rada drošības sajūtu, slimības gadījumā palīdz ātrāk izvesēties. Apziņa, ka viņu mīl, palīdz kļūt pārliecinātākam par saviem spēkiem, bērns vairāk paļausies uz sevi, kas rezultātā veicina pozitīvas pasaules uztveres veidošanu.

Logopēda pieredze: bērna valodas attīstība ir atkarīga no pieaugušā spējas būt mijiedarbībā ar bērnu. Bērns valodu nemācās apzināti, bet apgūst dabiski – klausoties, atdarinot utt., tāpēc, ja bērns kādas prasmes neapgūst patstāvīgās rotaļās, tad jāorganizē rotaļu nodarbības, ievērojot vecuma posmu īpatnības, vajadzības un sensitīvos periodus.

Mūzikas terapeita pieredze: mūzikas terapeits darbā ar zīdaiņiem aktīvi izmanto radošo mūzikas terapiju, kurā mūzika un tās izteiksmes līdzekļi tiek izmantoti, lai veicinātu bērnu komunikāciju un attiecības, mācīšanos un izziņu, mobilizēšanos, izteiksmi un organizāciju jeb fizisko, garīgo un sociālo veselību.

Speciālā pedagoga pieredze: speciālais pedagogs strādā ar bērnu individuāli, ievērojot bērna intereses, attīstības īpatnības un emocionālo fonu. Konkrētam bērnam sagatavota didaktiska vide apvienojumā ar piemērotu pedagoģisku metodiku motivē bērna izziņas procesu attīstību.

Secinājumi. Multiprofesionālas komandas darbības centrā ir zīdains un viņa vajadzības, kuras bieži rada tieši institūcijas vide. Multiprofesionālās komandas speciālisti izmanto dažādus vides elementus mazuļu attīstības veicināšanai jau no pirmajiem dzīves mēnešiem. Speciālistu izveidotajai videi zīdaiņu ilgstošas aprūpes institūcijā jābūt maksimāli pietuvinātai tai, kas ir ģimenē.